

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,,

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Gerona 1 pesseta trimestre
Fora 1'25 id. id.
Estranger 1'50 id. id.
Un número 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
SABATERIA-VELLA 2-1.º

ANUNCIS Y COMUNICATS
Preus convencionals

De tots los llibres, folletos, etc., que 's remetin
á la Redacció, se 'n donará compte en lo Setmanari

Any 2.º

Dissapte 11 de Maig de 1895

BIBLIOTECA PUBLICA
GIRONA

Núm. 58

CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA

La segona Assamblea Catalanista celebrada á Reus l' any 1893 prengué 'l següent

acort:

«ELECCIONS MUNICIPALS.»—En tots los municipis se proposarán y defensarán candidaturas purament administrativas que representin las forsas vivas del pais, essent compostas per las personas més significadas y acreditadas en la propietat, la inteligencia y lo treball, allunyant en absolut de la administració municipal als que no tinguin més mèrits que 'ls serveys prestats á sos partits »

Desitjós aquest CENTRE CATALANISTA d' acomodar-se en lo que ses forses permeten á lo aconsellat en dit acort y obehint á les indicacions fetes per diferentes persones d' indubtable valer y significació del districte segón de aquesta ciutat, ha acordat presentar per dit districte en las vinentes eleccions municipals la candidatura del jove advocat y convensut regionalista

D. Joaquim Franquesa y Barceló

candidatura que á més d' una recta administració del interessos municipals, representa la aspiració del regionalisme de reevindicar pera 'ls municipis tots los drets que com á entitats socials los hi corresponen, llibertantlos de la tutela y subjecció á que 'l centralisme imperant los té sotmesos ofegant totes ses energies y matant totes ses iniciatives.

Al presentar dita candidatura lo CENTRE espera que tots sos socis treballarán pera son triomf, los uns ab sos vots y los altres ab les relacions é influencia de que pogan disposar, axis com també se promet la ajuda de tots aquells que sense esser catalanistes tenen simpaties per les nostres patriótiques aspiracions.

Gerona 6 de Maig de 1895.

Lo PRESIDENT,

Joaquím Botet y Sisó.

P. A. DE LA J. D.

Régul Cumané y Pujolar.--Secretari

SECCIÓ GENERAL

MANIFESTACIONS DEL GENERAL CALLEJA

Lo periódich *La Voz de Galicia* ha celebrat una conferència ab dit general y en ella ha fet les declaracions següents:

Digué que conexia de molt temps los treballs preparatoris de la insurrecció de Cuba tenint noticies certes de tots los treballs que 's feyan ab aquest objecte fora de Cuba desde avans de la intentona de la illa Fernandina tres mesos avans de la insurrecció.

Anava seguint de prop tots aquets treballs preparatoris, sabent que havia d' esclatar la insurrecció 'l dia 24 de Febrer.

Per axó, 'l dia 24 de dit mes posá en vigor per telegráfo en tota la illa la ley especial d' ordre públich.

Aquesta sortida causá general sorpresa, suposant molts que 's tractava de combatre lo bandolerisme, quant solzament obehia al coneixement que tenia 'l Capít general de la insurrecció fraguada.

Diu que sabia 'ls propósitos dels separatistes de proceir al axecament en sis diferentes provincies, pero quedá circumscriba la insurrecció á Santiago.

La opinió pública l' acusa de que amagava la veritat y axó ho lamenta vivament lo general, puig afirma que cada die telegrafiava la veritat als ministres de la guerra y d' Ultramar.

Manifesta que no comptava ab forses suficientes pera prevenir la insurrecció y menos pera dominarla, puig solzament tenia 15 batallons de 600 homes cada un y fins ha de tindrens present que hi havia entre

eils 4.500 quintos. Aquestes forses eran insuficients pera fer guarnició en los poblats, essent además impossible la vigiància de 500 lleguas de costa ab 7 canoners dolents, únichs disponibles dels 13 que hi ha Cuba.

Atribuheix la causa determinant de la insurrecció á la tremenda crissis económic que sofreix la illa, perque hi ha pagés que solzament treballa pera menjar.

La situació la explotaren los laborants residents á Haiti, Tampa, Cayo Hueso, Costa Rica y Nova-York.

Lo país, en general, es contrari al moviment separatista, y diu que tenia al seu costat los quefes separatistes de la última guerra, que li prometeren no fer armes.

Los únichs que, segóns les seves noticies, seguían los ordres dels laborants, eran Mario Barreras y Guillermon, als qui maná agafar abans del 24 de Febrer sense que pogués complirse la ordre.

En opinió del general, entre 'ls separatistes hi ha fondos rezels, lo qual se compren per los dos bandos de gent de color y de gent blanca.

La gent blanca está representada per la quefatura de Máxim Gómez, mentres que 'l quefe de la gent de color, es lo mulato Maceo.

No creu que la insurrecció s' extengui á Camagüey y que sols subsistirá en la part oriental de la illa.

Creu necessari reforzar la guarnició de la illa, fins en temps normal, pera defensar los poblats contra 'l bandolerisme. Considera necessari un exercit de 25000 homes y un gran número de canoners de poch calat.

Diu que 'l die 9 d' Abril últim se celebrá á Puerto Príncipe una reunió de autonomistes del Camagüey, assistinhi un enviat de Tampa. Los autonomistes de Camagüey se negaren á pendrer part en la insurrecció perque la creyan del tot ineportuna, y al dir 'l enviat de Tampa que ells farían reconcentrar partides en lo

Camagüey los autonomistes contestaren que defensarían la causa espanyola combatent al enemich.

Nega 'l general que Máxim Gomez desembarqués á Cuba la vigilia de la arribada de Martínez Campos, puig diu que 'l dia 16, quan aquest se feu cárrech del mando, rebé 'l general Calleja un telégrama del cónsul d' Espanya á Santo Domingo, en que li deya que Máxim Gomez sortia aquell dia cap á Yangua.

Afirma que no es cert que no tingués al corrent al Govern del moviment y número aproximat dels insurrectes, partides, homes, cavalls y armament existents en tot lo radi d' operacions.

Elogia molt al general Martínez Campos, puig diu que ell sol val per vint mil homes.

Ve molt agrahit de la efectiva despedida que li ha dispensat lo poble de la Habana y de la manifestació carinyosa que li ha fet al embarcarse pera la península, ahont concorregueren, además dels reformistes, indivíduos de totes les classes socials.

LO FERRO-CARRIL DE CELRÁ Á LA ESCALA.

La Gazeta corresponent al die 4 de Maig publica referent al ferrocarril de Celrá á La Escala, la següent lley ab data de 3 del mateix mes.

Art. 1.º S' autorisa al Govern de S. M. pera otorgar, sense cap subvenció del Estat, á la Societat de Mines de Celrá, la construcció y explotació d' un ferrocarril económic que surtint de les mines que posseheix en lo terme municipal de Celrá de la provincia de Gerona, acabi en la cala ó bahia de la Clota terme municipal de La Escala, en la mateixa provincia.

Art. 2.º Se declara aquest ferrocarril d' utilitat pública pera los efectes de la expropiació forcosa, y la societat concessionaria tindrà lo dret d' ocupar los terrenos de domini públich y disfrutará de totes les demes ventatjes, exencions y privilegis que les lleys concedexen als de sa classe.

Art. 3.º Les obres se efectuarán ab arreglo al projecte que aprobi lo Ministre de Foment, deguent comensar dintre del terme que senyali lo ministeri y quedar acabades als dos anys, so's pena de caducitat.

Art. 4.º S' autorisa igualment al Govern de S. M. pera otorgar á la Societat de Mines de Celrá la concessió d' embarcadors en la cala de la Clota, y pera que executi les obres de millora y de seguritat que judiqui convenientes ab subjecció al projecte que presenti la Societat concessionaria y s' aprobi per lo ministre de Foment, que establirà les condicions á que ha de subgetarse aquesta concessió.

Art. 5.º Lo Govern de S. M. dictará les mides y disposicions convenientes pera 'l compliment d' aquesta lley.

CRÓNICA

EXTRANGER

Lo Japó, atenent les indicacions de les potencies europees, ha renunciat á la possessió de la provincia xina de Liao-Tung, inclos á Port-Arthur, segons los uns sense cap condició, pero probablement mediant un augment considerable de la indemnissació de guerra que alguns fan pujar á deu millions de lliures esterlines en metálich. Se reté no obstant la illa de Formosa y les illes dels pescadors. Aquest resultat ha satisfet molt sobre tot á la Russia y s' atribuheix á les gestions dels ministre de negocis estrangers de Fransa Mr. Hanoteaux, qui ha rebut ja les felicitacions del govern rus. No sabem si ab axó s' haurán acabat totes les dificultats que 's temia resultessin de la guerra d' Orient y si 'l temps nos reserva encara alguna nova sorpresa.

Segons telegrames de Guayaquil, república de Colombia, que publican los diaris nort-americans, la revolució s' extén en aquell pays haventse passat als sublevats alguns regiments de tropa. Los principals diaris han sigut suprimits y sos directors desterrats.

Lo general Duchesne, gefe de la expedició francesa á la illa de

na al seu govern qu' ha arribat á Majunga arriban ab bones condicions sortint cap á Marade dos dies de repós y essent bó l' estat sanitari campament com en los barcos. Lo probable es, donchs, at se comensará la campanya.

ha confirmat la noticia de que 'l Comte de Kalnoky, canceller de Austria Hungria ha presentat la dimissió. Lo Emperador fa grans esforços per arreglar l' assumpto. Tota la premsa húngara está al costat del Baró de Baulffy y demes ministres d' Hungria.

ESPANYA

Aquella munió de notícies alarmants de Cuba ha amaynat y fins ne veuen de favorables de Londres y de Nova York. La insurrecció no prospera y fins s' han presentat les petites partides que s' havian axecat en lo districte de *Las Villas*. No vol dir axó que tot s' hagi acabat, pero es una bona senyal y honra al tacte d' En Martinez Campos. Aquest ha comprés que la miseria del pays era una de les causes que podien contribuir á afavorir la insurrecció y ha proposat ab gran acert la execució de treballs d' utilitat pública en tota la illa ahont puguin guanyarse la vida tots aquells que no tinguin pá, y encara que al Tresor de la nació axó li costi diners, tothom deu comprendre qu' aquestos es millor que 's gastin en obres útils que no en municions de boca y guerra.

La discussió dels pressuposits va avansant á poch á poch y sense grans entrebanchs, haven comensat ja lo del ministeri de la Governació.

Com á premi de la campanya de Mindanao lo Govern ha concedit lo tercer antorxat al general Blanco. Aquest ha tornat á Manila, acompanyat de 33 *datos* dels qu' han regonegut la nostre soberania, dexant en aquella illa devant de les tropes d' ocupació al general Parrado, á qui 's deu principalment lo bon resultat de la empresa. Lo govern ha reforzat, ademés, la esquadra de Filipinas acordant enviarhi lo creuer «Infanta Maria Teresa.»

Noticies

Oficials

Gazeta del 4 de Maig.—Lley de 3 de Maig concedint á la Companyia del ferrocarril de Olot á Gerona una prórroga de tres anys pera l' acabament de les Obres.

Gazeta del 8 de Maig.—Lley cedint al Ajuntament de Gerona, part del terrenes que ocupan ses muralles.

—AJUNTAMENT.—(Sessió del die 6 de Maig.)—Presidida pel primer tinent d' arcalde y ab assistencia de dotze regidors, se llegí la acta de la antecedent que fou aprobada y firmada.

S' aprobá 'l plech de condicions pera la subasta del arrendament dels consums per los anys 1895-96, 1896-97 y 1897-98, augmentant 10 000 pessetes en la quantitat que tindrà de percibir l' Ajuntament y declarant lliures de drets les arengades; essent rebutjada una esmena del Sr. Fornés que proposava le rebaxa de cinch pessetes per bot de vi, per considerar que dita rebaxa no portaria cap benefici á la classe necessitada, puig perque aquesta pogués obtenirlo seria necessari que la rebaxa fos molt major y llavors los fondos del municipi quedarian molt perjudicats.

Lo Sr. Llapart proposá que s' establis una escola de noys en lo carrer de la Barca en lo mateix edifici qu' ocupava la Escola Normal, que s' acaba de traslladar á la Plassa dels Lladoners, acordantse que passés l' assumpto á estudi de la Comissió corresponent.

Y per últim lo Sr. Majuelo manifestá que de comú acord ab lo Cabildo Catedral, s' havia senyalat lo próxim die 9 pera la celebració dels funerals en sufragi dels naufruchs del *Reina Regente*.

Los candidats que 's presentan pera les eleccions municipals de demá, son los següents:

Districte primer. (Elegeix tres regidors y cada elector pot votarne dos).

- D. Manel Llinás de Pastors.
- » Antoni Gimbernat y Honrat.
- » Joseph Gumbau y Serra.
- » Antoni Boxa y Bagué.
- » Bonaventura Cristiá y Oliva.
- » Joseph Portas y Paler.
- » Esteve Sabater y Casellas.

Districte segon. (Elegeix dos regidors y cada elector no pot votarne més que un).

- D. Joaquim Franquesa y Barceló.
- » Joseph Bonmatí de Cendra.
- » Joaquim de Espona y de Nuix.
- » Narcís Plá y Tauler.

Districte tercer. (Elegeix tres regidors y cada elector pot votarne dos).

- D. Geroni Pujol y Aymerich.
- » Secundí Guartmoner y Ruscalleda.
- » Bonet Vallés y Rovira.
- » Eusebi Murtra y Garriga.
- » Narcís Ordeix y Figueras.
- » Agustí Garriga y Mundet.

Districte quart. (Elegeix dos regidors y cada elector no 'n pot votar més que un).

- D. Joseph Auguet y Mestres.
- » Albert Prat y Roca.

Com se despren del acord que va en la primera plana d' aquest

número, lo Centre sols presenta un candidat, lo Sr. Franquesa, y no hi ha que dir que á 'n ell votarán tots 'los catalanistes que viuen en lo districte segon.

Respecte als altres candidats, nos concretarem á repetir lo que diguerem en l' altre número: que recomaném á tots los nostres llegidors donguin sos votos á aquells que més garanties los hi sembli qu' oferexen pera la bona marxa dels interessos del comú y pera restablir lo credit de la corporació municipal, avuy per terra gracies á la lliberalitat que tenen molts regidors quan se tracta de gastar ab diners dels altres y de satisfacer sa vanitat ó ses conveniencias. Desitjém y volém la millora de tots los serveys municipals, pero 'ns sembla molt just y lloable que l' Ajuntament pagui lo que deu, y per axó es necessari una prudent economia. No volém citar cap nom, perqué ningú 's pugui creure que volém pendre part directa ni indirectament en lo trist espectacle que ab motiu de les eleccions de demá estant donant ja fa dies alguns periódichs de la localitat.

—Solemníssims y extraordinariament concorreguts foren los funerals celebrats en nostre Seu lo dijous á les 10 del matí en sufragi de les ànimes dels desgraciats naufruchs del creuer *Reina Regente*. Lo túmul, donats los elements ab que s' ha pogut contar, estava bé, la missa de Querubini regularment executada y la oració fúnebre que predicá lo R. P. Francisco Monforte sentida y eloquent. Donavan la guardia soldats de la guarnició y ocupavan la presidencia lo general de divisió, lo governador civil y l' arcalde.

—Pera facilitar la anada á les festes de S. Isidro de Madrid, la línea dels ferrocarrils directes ha establert lo següent servey extraordinari. *Viatge ab los trens correus:* billets de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe ab rebaxa del 40 per cent, se despaxan desde 'l die 10 al 14 del present en les estacions de Barcelona, Sans, Reus y Tarragona, poguent tornar desde 'l die 16 al 25 y portar trenta kilograms d' equipatge. *Viatge ab tren especial, anada y tornada,* 2.ª y 3.ª classe á 30 y 20 pessetes respectivament, despaxantse los billets á Barcelona, Sans, etc.; sortirà de Barcelona lo die 12 á les 7 y 22 minuts del matí y de Madrid lo 17 á la 1 y 20 minuts de la tarde.

—Hem rebut lo primer quadern del *Aplech de treballs literaris* que 's proposan publicar alguns membres del *Juvent catalanista de Ripoll*.

També hem rebut los primers nombres de *El Cantábrico*, periódich que 's publica á Santander, baix la direcció del reputat periodista D. Joseph Estrañ, axis com lo primer de *La Avanzada*, setmanari que veu la llum pública á Bilbao.

Ab tots dexém establert lo cambi, desitjantlohi tota mena de prosperitats.

—Ab molta y molt llubidá concurrencia y presidida per nostre venerable Prelat celebrá lo diumenge passat á la tarde la seva solemne inauguració lo *Círcul Católich d' obrers de Gerona*. La funció comensá ab un discurs del president del Círcul D. Ildefonso Ruiz de Marcillo dedicat á fer la historia de la fundació de Círcul y de sos progressos y encaminat á justificar la utilitat é importancia d' aquesta classe de institucions pera conseguir la satisfactoria resolució del amenassador problema social. Seguí la lectura de composicions poétiques y la execució de pessas musicals essent unes y altres mol aplaudides pel públich, especialment los fragments de la «Toya franciscana» del llorejat poeta geroní senyor Franquet y Serra. Lo catedràtich del Institut provincial senyor Sagrera encarregat del discurs de fondo llegí un rahonat compendi de la historia de St. Joseph y acte seguit lo Illtm. senyor Bisbe feu ús de la paraula, dirigintse als obrers y encomenántlohi seguissen les ensenyanses del Sant Pare, únich medi de conseguir la millora de la seva sort y demostrant com la Iglesia ha sigut en tots los temps la que ha amparat als obrers y la que ha mostrat en son favor major sollicitut. Doná les gracies als concurrents lo Sr. Vivas y Bacó y s' acabá la funció donant á tots lo Sr. Bisbe la seva pastoral bendició.

—Escriuen de S. Feliu de Guixols que 'l diumenge passat á las 6 de la tarde foren trasladades al cementiri d' aquella vila les respectables cendres del valent capitá en Narcís Massanas fill il·lustre de l' esmentada població, inolvidable héroe de l' independència patria que, á l' edat de 25 anys, vilment venut per l' infame Boquica, morí fusellat á Pont de Molins, pels francesos lo dia 9 de Juny de l' any 1814; negantse fins l' últim instant á regoneixer al Monarca intrús y posar á son servey sa victoriosa espasa.

La coremonia acordada y organizada per l' actual Ajuntament fou digna de la gloriosa memoria del héroe.

—Los agents executius del Arrendatari de les cédulas personals s' han presentat diferents vegades en lo vehi poble de Sta. Eugenia. La última d' elles fou lo dimars y trobaren fora 'ls vehins y totes les portes tancades, y axó que segons les nostres notícies dits agents res podían fer desde 'l moment que les autoritats locals no havian autorisat lo procediment executiu per trovarnos en periodo electoral. Figuris, donchs, la Arrendaria lo que se li espera, lo die que 's cregui poder tirar endevant la execució. Y com Sta. Eugenia, serán la majoria dels pobles de la provincia. Aquesta es la conseqüencia il·lógica y necessaria de la conducta observada per l' Arrendatari en aquest assumpto. Tant ha volgut estirar la corda que perilla que aquesta se rompi, y es molt probable que sols trobi perdues allí ahont se prometia trobar un bon negoci.

—Demá, diumenge, tots los oficials caxistes d' aquesta Ciutat, anirán á fer un dia de camp, á fi de celebrar la diada de son patró, Sant Joan Ante Portam Latinam.

—L' article «A passar les Créus,» que publicarem en lo número anterior, es un dels que forman part de la colecció titulada DE CASA. (Escenes geronines,) de nostre company de Redacció Sor. Morató y Grau, premiada per la nostra Associació Literaria. Nos descuydarem d' advertirho al peu del mateix.

—Les fires de Figueres han sigut aquest any molt concorregudes, y molt en particular la corrida de toros, veyentse la plaza completament plena y abundanthi extraordinariament los francesos.

—La *Gazeta* ha publicat ja la lley referent á les muralles de Gerona votada per les Corts.

—Hem rebut lo llibret titulat «Lo Regionalisme esplicat», degut á la ploma de nostre amich y correligionari D. Francisco Flos y Calcat y premiat en lo Certamen del *Ateneo Tarrasense* de l' any 1894. Ne donarem compte detingudament á nostres llegidors.

—Ha visitat la nostre ciutat lo distingit arqueólech D. Ferrn de Segarra y de Siscar, al objecte de buscar en nostres arxius datos sobre sellos pera la obra que sobre *Siylografia catalana* está preparant. Creyem que la visita ha sigut de profit.

—Copiém de *La Renaixensa*:

A les tres de la tarde del diumenge comensá en lo Saló de la Llotja la festa dels Jochs Florals. Lo saló havia sigut adornat á tanta esplendidesa y per lo mateix estil que en los anys anteriors. Aquest any ab tot hi havia la novetat d' haverhi penjat davant del trono de la reyna de la festa un artístich tapis, d' estil gètich, ideat y construït baix la direcció dels distingits arquitectes senyors don Antoni Gallissá y don Joseph Puig y Cadafalch.

La sala estava plena de distingidíssima concurrencia, principalment de senyores y senyoretas, que ostentavan artístichs ramis de flors ab que eran obsequiades al entrar.

A las tres entrá 'l Consistori en companyia del excelentíssim senyor bisbe de la Dióccesis, d' un representant del govern civil, dels diputats provincials don Manel Planas y Casals y Badia y Andreu, en representació de la Diputació y de varis regidors en representació del Ajuntament:

Oberta la festa per lo senyor bisbe, don Joseph Blanch llegí d' una manera magistral lo discurs del president del Consistori, don Lluís Domenech y Montaner, obra robusta y nerviosa que fou interrompuda sovint ab estrepitosos aplausos y saludats á una ovació entusiasta al terminar. Procurarém dar á conneixement á nostres lectors tan meritori treball literari.

A continuació 'l president recordá á la concurrencia la dolosa perdúa del excelent poeta mallorquí y mestre en Gay Siles don Lluís Pons y Gallarza, y pera honrar sa memoria don Ramon Picó y Campamar llegí la magnífica poesia *La olivera mallorquina* que fou rebuda ab lo major entusiasme.

Seguidament lo secretari don Joan Almirall llegí la memòria reglamentaria dant compte del veredict del jurat, sapiguent de á tal memoria una forma ameníssima fentse aplaudir merescidament. Lo senyor Almirall dedicá un sentidíssim recort als senyors Pons y Gallarza, Joseph Coroleu, Martí y Alsina, Joaquim Vayreda, Jascinto Labaila, Eusebi Ferrán, y als provensals Mathieux, y altres morts en l' any anterior.

Se procedí immediatament á la obertura dels plechs dels autors premiats.

Le Flor natural s' adjudica á la poesia *La tisica*, que resultá ésser de don Claudi Planas y Font, qui elegí per Reyna de la Festa á sa germana la bella senyoreta donya Elvira Planas y Font, que passá á ocupar lo trono entre 'ls acorts de la música y 'ls colurosos aplausos dels concurrents. Llegí la obra premiada de la manera que ell ho sab ferho, don Joseph Blanch y Piera fentla aplaudir de valent.

Resultaren guanyadors dels accéssits don Sebastia Trullas y Plana y don Antoni Bori y Fontestá.

Lo premi de la Englantina l' obtingué ab sa magnífica poesia *La Mestressa*, don Lluís B. Nadal, aplaudit autor vigatá.

Los accéssit foren concedits als senyors don Frederich Rabat y don Frederich Renyé y Viladot.

Lo premi de la Viola d' or y argent l' obtingué don Guillem Tell y Lafont ab sa poesia *La salve á Montserrat* y 'ls accéssits foren concedits á la senyora donya Dolors Moncerdá de Març, qual poesia *Mares* fou llegida per don Joseph Puig y Cadafalch, y als senyors don Joan Manel Casademunt y don Joseph Blanch y Romani.

Lo premi creat pels mantenedors fou concedit á D. Joaquim Ruyra y Oms, per sa bonica poesia *Lo millor de la terra*, que fou llegida per D. Joseph Blanch y Piera. L' accésit fou otorgat á don Joaquim Ruyra y Oms.

Lo premi del arquebisbe de Tarragona fau adjudicat al preboste D. Norbert Font y Sagué per sa composició *Lo martiri de San Magi*, que fou llegida per son mateix autor, qui també guanyá ab sa composició *Lo palau episcopal de Barcelona* lo premi del Illtm. Dr. D. Jaume Catalá.

D. Salvador Bové y Salvador resultá guanyador del premi del bisbe de Terol; del ofert per l' ajuntament de Reus, D. Salvador Sampere y Miquel; del delajuntamet del Vendrell, D. Jaume Serra é Iglesias; del de la Unió Catalanista, D. Pere Nubiola y Jorj; del de la Diputació provincial, D. Josep M.ª Serra y Sanou, y del del Centre Catalá vilafraquí, D. Frederich Glasgar y Sanou, y del de la *Costa de Llevant*, D.ª Dolors Moncerdá de Macia ab sa poesia *La diada de Santa Creu* que fou llegida per D. Joseph Blanch y Piera; los accéssits foren concedits á D. Joseph Giralt y á D. Joan Ribas y Carreras.

Lo premi ofert per un catalanista fou concedit á D. Sebastiá Sans y Bori, per sa poesia *Sermó endressat als fumadors*.

Lo premi del director del Orfeó Catalá, no pogué adjudicarse en sa part musical; pero 's concedí al autor de la lletra *De la Terra* que resultá ésser de D. Francesch Matheu. Fou magistratament llegida per D. Joseph Blanch y Plera, aplaudint entusiasmada la concurrència cada estrofa per sos gráfichs, vigorosos y patriótics conceptes. A instancia del públich s' hagué de repetir.

Acabá la bonica festa ab un discurs de gracies del mantenedor navarro don Hemili d' Oloriz, que fou llegit per D. Manel Rocamora. Aquest discurs, digne del entusiasmista arxiver y cronista de la Diputació foral de Navarra, despertá un xardorós entusiasme y valgué á nostre ilustre hoste una ovació delirant, sobre tot al recordar la brega que fa poch hagué de sostenir Navarra ab lo usurpador centralisme, y al agrahir los encoratjaments que Catalunya li enviá en aquella ocasió, corrents de simpatía, digué, que 's navarros no oblidarán jamay. Nostres lectors tindrán ocasió de saborejar dit discurs en sa integritat.

Acabá la festa ab los acorts de la banda municipal com havia comensat.

—En lo taller y fundició de campanes que nostre amich lo senyor Esteve Puig, conegut també per Pallés, te establert de molts anys en la present ciutat y del qual parlarem altre vegada, hem vist dos magnífiques campanes destinades á la iglesia parroquial de Palanós, les quals acreditarian la casa del esmentat industrial si ella no 's trovés ja acreditada per les moltes obres d' esquisit gust é inmelorable qualitat que contínuament surten de la mateixa.

Una de dites campanes pesa 41', quintás y l' altre solament 7, éssent notables, especialment la més gran, per lo majestuós só que teneu, per sa elegant forma y per la bellesa y correcció dels dibuixos y cordons ab que están adornades.

—La *Llucha* del dijous s' ocupa de la candidatura del senyor Franquesa y preté desvirtuar la seva significació franca y obertament regionalista, dihent que avans d' acordarla per unanimitat lo *Centre*, lo nom del Sr. Franquesa com á candidat pera regidor, corria ja de boca en boca en lo districte. Es veritat que moltes persones d' influencia en lo districte segon desitjavan la presentació del Sr. Franquesa; pero ho es també, y cónsulti á *La Lucha*, qu' aquest no volgué ésser presentat sino pel *Centre Catalanista* y ab lo consentiment del mateix, pera que constés sempre y d' una manera categórica la seva significació. Que si surt elegit representarà com los demás al districte y no al *Centre*, diu *La Lucha*. Conformes, de tota conformitat: puig axí com los altres candidats que surtin elegits representarán los districtes que 's elegixin, sense dexar per axó d' ésser carlins, posibilistes, federals etc; axi mateix lo Sr. Franquesa si surt elegit, representarà lo districte segon, sense dexar per axó d' ésser regionalista. Aquesta es la veritat.

—Se' ns ha dit, sense que puguem garantir la noticia, que en la nit del dijous, algú ha desparat un tir en la vila de Lla gastera, contra D. Jaume Roure, actual president de la Diputació provincial, del que per fortuna ha resultat ilés. Execrem del indigne atentat y felicitem per haversen lliurat al Sr. Roure.

—Ahir á mitjdia, vá marxar á Llagostera lo Jutjat d' Instrucció y l' senyor Fiscal de la Audiencia, al objeete d' instruhir les primeres diligencies d' un disparo d' arma de foch fet contra lo senyor President de la Diputació provincial, D. Jaume Roure.

—Per avuy está anunciat en nostre Teatre lo estreno de la opereta *Amores de un Veneciano* lletra dels Srs. Caballè y Torrents y música del mestre Sr. Perez Aguirre, quins autors han tingut la deferencia de dedicarla á la premsa de Gerona. Agrahim per nostra part la distinció de que hem sigut objeete.

—J. LLINÁS Y C.—BANQUERS.—*Ciudadans*, 16.—Compran ab benefici cupons d' Exterior, Cubas y altres. Compran y venen valors al comptat. Reben ordres de Borsa. Obran comptes corrents ab interés.

—CASA D' ESTALVIS DE GERONA.—*Ciudadans* 16, y *Llebre*, 2.—Imposicions al 5 per 100 desde 10 pessesetes.—Id. al 3'50 per 100 desde 1 pesseta.—S' admeten los dilluns, dijons y dissabtes de 9 á 1 y 'ls diumenges de 10 á 12.

Pera les devolucions los matexos dies y hores.—Se proporcionan gratis prospectes pera 'ls altres detalls.

Elecciones Municipals.

De molt temps ensá corren mals vents pera nostre desgraciada nació, pero may haviam arribat á una descomposició social tant desastrosa, may á un estat d' immoralitat política-administrativa tant gran. La tribulació pesa sobre 'l poble com massa de ferro que l' axafa; l' administració de justicia desprestigiada; los interessos de l' agricultura, industria y comers abandonats per complert; la centralisació ofegant les iniciatives individuals; y per ultim, com solitaria monstruosa, aquest aixam tan nombros de parassits que á espatlles del país viuhén del pressuposit.

Per aixó engrossats los vicis d' epoques passades per lo fatal parlamentarisme y sempre imperant avasalladora la corrupció en les esferes del poder, divorciats los governants dels governats y desamparat lo

poble de tot ideal que simbolise fé en lo pervindre, nos trobem ab un estat de miseria no comparable á cap mes d' altra temps y ab un escepticisme espantós conseqüencia de les decepcions de cada dia.

Y nosaltres creyem que tots los partits polítichs que contén ab historia gubernamental sia llunyana, sia cercana, han contribuít á n' aquesta obra de destrucció y de ruina. Tots, absolutament tots, han contret alguna responsabilitat, major ó menor, segons l' influencia qu' han tingut en la direcció dels negocis públichs, mes cap d' ells está exent de culpa.

Si analisessim les causes de eix fenómeno de tant desastroses conseqüencies, los trobariam, més qu' en la perversió ó malicia dels principis que pot contenir una escola política determinada, en la degradació de les persones.

Avuy com ahir los que 's dedican á la política solament aspiran á la satisfacció de llurs ambicions personals, essent lo galardó y recompensa premi dels més intrigants. Avuy com ahir los capitossos deis partits ofereixen al poble promeses molt falagueres desde l' oposició, promeses que 's converteixen en terribles desenganys quant sont en lo poder. Avuy com ahir, los polítichs corrents, los polítichs d' ofici, estan mancats de patriotisme y sobrats d' orgull que 'ls incapacita per tota obra de resultats práctichs.

Per aixó, avuy y sempre, nos dirigim á tots aquells qu' en la política s' inspiran en los dictats d' una conciencia recta, á tots aquells que desitjan veurer atesos los interessos del municipi, de la regió y del estat, aspirant á sa regeneració política-social, á tots aquells que menyspreuhant contubernis vergonyosos y actes denigrants sentén bategar son cor á l' escalt del sant amor á la patria.

Y l' amor á la patria, ja ho sabeu, comensa ab l' afecte que professem á lo que 'ns rodeja, naix precisament en eixa societat natural, extensió de la familia, anomenada municipi, deposit de nostres recorts y manantial de nostres mes pures ilusions, lloch d' iguals usos y de costums identiques, centre ahont convergeixen les relacions que sostenim y, que per lo mateix, en ell existeixen necessitats per tots sentides é interessos que á tots afectan.

Donchs be; si vosaltres electors consentiu ab vostre vot ó ab la negació d' ell, á que en les eleccions de demá surtin triufants de les urnes com representans del poble aquells homens á quins res los importa los interessos del municipi, aquells que son capassos de convertir la casa del poble en lloch de banderies y camp de lluyta per los interessos particulars y rivalitats personals, aquells que sens criteri propi é intrigats exclusivament per una vanitat tonta van á la corporació popular á convertirse en esclaus de qualsevolga que tinga algun predomini en son partit ó fracció no tindreu dret de quejarvos dels mals que tant vos atormentan, vosaltres haureu amamentat la víbora que xucla la vitalitat tota del cos social.

Perqué, si 'l municipi qu' es l' entitat mes propia á nosaltres y que mes ens compren no desperta nostres energies ¿com voleu que les desperti la provincia y menos l' estat? y aleshores ¿com es possible escombrar tanta corrupció latent y arriyar á la regeneració política social per tots tan desitjada?

La agrupació regionalista, possehint la plena convicció de qué en lo Ajuntament han de tenir sa representació tots los interessos del municipi, vol y sosté la representació gremial. Los gremis enmotllats á les noves necessitats y progressos actuals, constituïts y organitzats ells mateixos sense intervenció de forses extranyes, elegirían sos representants, y aquestos foren quins portarian sa veu dintra 'l consistori.

Més en les circumstancies en que 's trobem aixó no es possible y, per aquesta rahó, l' Assamblea Catalanista de Reus acordá, proposar y defensar les candidatures d' aquelles persones qu' á una conciencia honrada, anyadexin la representació de les forses vives del país: ja la propietat, ja l' inteligencia, ja 'l treball, allunyant per complert aquells que no reunissen altres merits qu' el serveys prestats á son partit.

Essent la base de nostre programa l' amor á la patria, dexaria d' ésser catalanista qui atenguent ses mires egoistes li reportés algun perjudici. Al presentar lo «Centre catalanista» la candidatura de nostre estimat company D. Joaquim Franquesa y Barceló en les eleccions que demá se celebrarán, tenim y poden tenir los electors la plena convicció, de que si 'l sufragi del poble li dona sa representació en la corporació popular, mantindrà ab fermesa nostres principis, y obehint pura y exclusivament á los interessos del municipi, farà lo possible pera que prevaleixi tot projecte que sia beneficiós á la Ciutat, deixant de banda tota qüestió de mesquinesa que respongui á ambicions ó revalitats personals.

Electors, donchs, inspireuse en vostre conciencia al depositar lo vot dintre l' urna, desprecieu los cants

de sirena ab que en eixos dies d' eleccions procuran conquistar vostre sufragi. Los partits polítichs gubernamentals han sigut los principals qu' han mort las fonts de riquesa y benestar. Ells son quins han portat l' escepticisme á nostre inteligencia, la fredor á nostre cor y la miseria á nostre llar. Electors, estimem á la patria.

R. C. y P.

SECCIÓ LITERARIA

LO GUARDA-BARRERAS

I

Menjá qualsevolga cosa, un rosegó, y entrá en lo miserable cuartet de la malalta. Quan ella 'l sentia venir pel soroll acompanyat d' aquella cama de fusta, que ressonava tristament sobre las malmesas rajolas, son cor s' estrenyía y 'ls ulls s' aclucavan, per saber avans pel llenguatge de la boca que per l' expressió sempre anguniosa del rostre quín sentiment regnava dins d' aquella ánima atribulada. Las paraulas fóren dolsas y carinyosas.

—Llussieta ¿cóm vá?

Los ulls s' obríren alegrement y 'l cor s' aixamplá com flor que s' esbadella al sol d' istiu. «Es Nadal» pensá la pobreta.

Y no era culpa d' ell, nó, si algun colp entrava furient y mal parlat, malehint al mon, als homes, la sort y l' existencia. Quan s' havian casat era un minyo dispost y aixerit, content de sa fortuna, que ab sos diligents treballs en l' estació del ferrocarril y las quatre lletres que posehía podia esparansar mes noble feyna y vida més garbosa. Però un dia fou enclós entre dos vagons y no hi hagué remey: per salvar la vida hagué de sacrificar una cama. La companyia pagá la curació y li doná després á guardar la barrera més immediata á las agullas, á distancia de tres cents metres. Podia seguir vivint al poble.

La tranquilidat torná á son cor; l' alegría nó. Ella era bona, la Llussieta; era un tros de pá, y procurava aconsolarlo; pero tenían ja tres fills, y 'l gasto era gros y 'l guany esquifit. S' acabava 'l pá més aviat que la gana. Y vingué 'l quart infantó, plorant com tots; pero aqueix plor del náixer aná seguint días y días sense que ningú l' acallás. ¡Pobret! tenia fam y dels pits de la mare no 'n brotava la llet. Aquella font, abundosa avans, l' havia asseca-da 'l llamp de la desgracia.

Las donas del vehinat s' oferíren per quatre días; després se trobá una dida barata. Però la malalta recaygué y alashoras s' ho menjaren tot las medicinas. Y pasava 'l temps y ella, flaca, esllanguida, aclaparada, no podia alsarse d' aquell llit, amarat de sas llágrimas.

Era nit de Nadal y ell entrava afectuós en la cambra. Però ja sabia ella que 'l rebost era vuyt com lo dia avans y encara no feya un quart que havia sentit á las criaturas plorar de fret y de gana.

—Bé. Cintet, bé. Me sento valenta y 'm sembla que demá podre alsarme un moment d' aquest llit. Demá es Nadal.

—¡Nadal! ¿Cóm pot ésser Nadal per nosaltres?

—Sí, per tots. Es la festa de bon Jesús, Cintet, del bon Jesús que nasqué entre pallas, en llit mes pobre que aquest méu; del bon Jesús que vingué al mon, no per fer ríchs, per fer contents y resignats als pobres.

Prová el d' arrancarse una llágrima d' allá dins y no pogué. Y la necesitava de valent de valent y la buscava ab l' afany del que entre la fredor de l' aygua y 'ls ronchs de l' onada cerca 'l maresch en la roca. No la trobá.

—Me 'n vaig.

—Nó, no te 'n vajas aixis trist y desconsolat. Ja ho veus, no 't demano pa, no 't demano lo que no tens; no més afecte, Cintet. Aixó ho tens y no ho pots negarmho.

Y ell burxá y tampoch sortí la llágrima.

—Vés, Cintet, que es fa tart. Demá será Nadal y 'l bon Jesús nos vindrá á veure.

Un somris amarch brotá d' aquells llabis... y sortí de la cambra. Alashoras sos tres fills, que jugavan com tres angelets, l' escometeren plorant y penjántseli á las camas. Tenían gana 'ls pobrissons. Procurá ell desferren.

—Ja pujará la Laya (una vehina) y os dará sopar.

Y 's llensá fora de la casa desesperats. Una idea negra havia nat en aquell cervell que creixia com foch empés per la ventada.

II

Prop de la mitja nit arrivava 'l darrer tren y ell havia d' ésser en la barrera. Pel carrer mentres passava, tot eran cansons y alegría. Las tendas iluminadas ab esplendor, vessavan de viandas. Y tot aquell humor y tota aquella abundancia solament servían pera fera creixer més aquella idea negra.

Y ¿per qué no? Era indubtable que hi havia caritat al mon y la caritat l' ampararia; la caritat s' enteraria del fet y aniria á abrigar sota sas amplas alas á aquella pobre dona y á aquelles tristes criaturas. Si, ell era un estorb, era un entrebanch, y tampoch tenia forsas, mutilat com era, pera dur aquella carga terrible. ¡Quins arguments sortían d' aquella idea tant negra!

Vora la vía s' alsava una esglesia solitaria, cuydada per una comunitat que á mitja nit cantaria ab pompa la *Missa del Gall*. La gent comensava á anárlhi. ¡Ah! quan sonarian á l' orga las primeras notas pastorils, ja alló estaria llest, ja no li faria mal aquella alegría.

(S' acabarà.)

SECCIO D' ANUNCIS

SECCIO RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA.

Disapte 11.—Sts. Pons, Eudal y Eveli mrs.
Diumenge, 12.—N. S. dels Desamparats y s. Domingo de la Calzada cf.
Dilluns, 13.—S. Pere Regalat cf. y s. Mus pbr. mr.
Dimars, 14.—S. Bonifaci y sta. Corona mrs.
Dimocres, 15.—S. Isidro Llauredor cf.; patró de Madrit.
Dijous, 16.—S. Joan Nepomuceno mr. y s. Ubald b.
Divendres, 17.—S. Pascual Baylon cf.

QUARANTA HORES.

Avuy se trovan en la iglesia de S. Pere.
Demá comensarán en la iglesia de les Bernardes.

SECCIO COMERCIAL.

Mercat de Gerona del día 4 de Maig

Especies	Mesures.	Pesetes
Blat.	QUARTERA DE 80 LITRES.	13'50
Mestay.	»	12'00
Ordi.	»	7'50
Segol.	»	11'00
Civada.	»	7
Besses.	»	12'00
Mill.	»	14'00
Panis.	»	13'00
Blat de moro.	»	12'00
Llobins.	»	8'60
Fabes.	»	11'50
Fabó.	»	12'00
Fassols.	»	27'00
Monjetes.	»	27
Ous.	Dotzena.	0'80

Establiment tipogràfic de Manel Llach.
Ferreria Vella.—3 Gerona.

MAXIM FERNANDEZ

PERRUQUER DE S. M.

Aygua Minóxima vegetal para tenyir lo cabell. No te rival en lo m m, perquè á més de sos efectes marevellosos, no taca ni perjudica la pell en lo més mínim.
Aquest assombrós y sorprenent específich, se ven en dita perruqueria.

24, RAMBLA DE LA LLIBERTAT 24,
GERONA.

Grans rebaxes al engrós.
També s troba de venda en dit establiment la

TINTURA ABISINIA INSTANTANEA

IMPRESA Y ENQUADERNACIÓ

DE

MANEL LLACH

FERRERIA VELLA, 5.—GERONA

Impressió de tota mena de treballs tipogràfichs; sobres, papers comercials, factures, esqueles y tot lo referent á la Imprempta.

Sobres comercials de color á

5 PESSETES LO MIL

Ferreria Vella 5.—GERONA

EDICIÓ DE PROPAGANDA

DEL COMPENDI DE LA

DOCTRINA CATALANISTA

PREMIAT EN LO CONCURS REGIONALISTA

del "CENTRE CATALÁN, de Sabadell

Aprobat per la Junta Permanent de la Unió Catalanista

Tirada 100.000 exemplars

Forma un opúscul de 32 planes en octau, d' esmerada impressió sobre paper satinat y ab cuberta de color.

PREU: 15 céntims.

Les demandes al engrós al Secretari del «Centre Catalán» de Sabadell.

OBRA NOVA

DELIBERACIONS

DE LA

Primera Assamblea General de Delegats

DE LA

Unió Catalanista

CELEBRADA EN MANRESA EN LO MES DE MARÇ 1892

Aquesta obra, que conté la llista de Delegats de la Assamblea, discursos que en ella s' hi pronunciaren y llegiren, y las bases definitivament aprobadas para la Constitució regional catalana, se ven al preu de DOS PESETAS en la llibreria de Don Joseph Franquet, carrer de l' Argentaria, Gerona.

JOAN GRIVÉ

Progrés (carrer Nou) 10, Gerona

Aparatos d' il-luminació per gas y petroli.
Serveys complerts de cuyna. Cereria. Instalacions de para-llamps, campanetas eléctricas y teléfonos á preus limitadíssims.

MEDICAMENTS ACREDITATS
RECOMENATS PER LA CIENCIA MÉDICA

Xarop d' Hipofosfít GIMBERNAT

Lo mellor dels tónichs reconstituyens coneguts, desperta la gana, cura l' anèmia, clorosis (colors tristos), malalties medulars, histerisme, insomni; d' efectes sorprenents en les convalecencias: Ampolla 10 rals.

Vi restaurador GIMBERNAT

Probes repetides fetes per distingits facultatius han demostrat qu' era lo «Restaurador» per excelencia, para combatre l' escrofulisme (tumors frets) raquitisme, caries dels ossos, linfatisme, tisis, debilitats hereditaries ó adquirides, vellesa prematura y totes les malalties quina causa sia la debilitat ó falta de nutrició.

Te un gust agradable, de manera que en comptes de repugnar al malalt, aquest lo pren ab gust. Ampolla 12 rals.

Vi de nou de kola GIMBERNAT

Considerat com aliment poderós d' economia, regulador del cor, estimulant de les funcions digestives y despertador de tot organisme empobrit: Preu 8 rals.

SE VEN AL ENGRÓS

Farmacia del autor Conde del Asalto, 14.—BARCELONA
Al detall en totes les farmacies.

GRAN SABATERIA

DE

Francisco Malaret

2, RAMBLA DE LA LLIBERTAT 2.

devant del carrer d' Abeuradors y sota la perruqueria de 'n-Cot

Calsat pera senyors desde.	6	PESSETES.
id. pera senyores desde.	4	id.
id. pera noys desde.	1'50	id.

Especialitat en lo calsat á la mida y de luxo.
Tot lo calsat, en sa classe, es de primera.

BANCH VITALICI DE CATALUNYA

Companya general de segurs sobre la vida establerta á Barcelona

CAPITAL SOCIAL

10.000.000 DE PESSETES

Capitals suscrits fins al 31 Dezembre 1893	87,949,791'98	ptes.
Actiu en idem.	15,337,928'87	»
Sinistres pagats fins á idem.	32,82,316'69	»
Reserves ó fondos de segur á idem.	4,178,675'62	»

Les principals classes de segur son:

Vida entera.—Capital pagador á la mort del assegurat, á la seva dona, fills ó qualsevol altre persona designada anteriorment.

Miolo.—Capital pagador al assegurat si viu lo die fixat; ó, immediatament d' ocórrer la seva mort, á la persona designada per ell mateix.

Terme fixo.—Capital pagador en lo die fixat sia al assegurat ó als seus hereus. En cas de mort del assegurat s' acaba lo pago de les primes.

Aquestos segurs 50 per 100 dels beneficis de participan en un la Companya.

SEGURS DE CAPITAL APLASSAT

Segurs temporals.—Segurs de sobrevivencia

SEGURS MIXTOS A CAPITAL DOBLAT

Rentes Vitalicies.

Delegat General á n' aquesta provincia:

Joseph Coderch y Bacó, advocat.—GERONA.

SUCURSAL JUNCOSA

Plassa de la Constitució, número 13
GERONA.

Casa especial en xocolates, cafés, sucres y thés.

NARCÍS GRAU
PERRUQUER

Oferix los seus serveys al públich. Especialitat en perruques y postissos.

RAMBLA DE LA LLIBERTAT 13, PRINCIPAL

ESTABLIMENT
DE

Don Francisco Sabater
SOMBRERERIA

S' han rebut las últimas novetats para la próxima temporada; los preus sumament económicos.

CAMISERIA.—SASTRERIA PER NOYS

Especialidad en trajes para col-legials

3, Rambla d' Alvarez, 3.

CENTRE DE VACUNACIÓ

Progrés (Carrer Nou) 23, Barberia.—GERONA

Se vacuna y revacuna directament de la vacuna. També se ven linfa á 8 rals tubo y á 6 rals als metjes y pulpa á 10 rals cristall.

Se envian franchs de ports, dirigintse al Director D. Camilo Fontbernat.

LA PREVISION

Primera Companya Espanyola dedicada exclusivament á SEGURS SOBRE LA VIDA AB PRIMA FIXA

Dormitori de Sant Francesch, 8, principal.—BARCELONA.

Agent á Gerona—BEATAS, 2

D. Narcís Boada y Guytó

FILL DE FRANCISCO VILARDELL Y COMP.
SALT

Molí Fariner

Sistemas AUSTRO-HUNGAR y de MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema se fan las moltas á preus sumament modichs.

SABATERIA

DE

JOSEPH M. VENTÓS

Calsat pera senyors, senyores y nens.

Especialitat pera 'l que s' encarregui expressament.

ESTABLIMENT Y TALLER

DE

PAU CASSÁ

PINTOR Y EMPAPERADOR

Magnífichs mostruaris de papers para decorar habitacions desde 25 céntims á 30 pesetes la pessa.

Cromos, motlures, transparents y cuadros

Novetat, bon gust y economía

Gerona.—Baxada del Pont de pedra, 14

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU

del «Centre Catalanista de Gerona y sa Comarca»

Redacció y Administració: Sabateria Vella, núm. 2.—1.º

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Gerona.	1	peseta	trimestre
Fora.	1'25	id.	id.
Estranger.	1'50	id.	id.

Un numero sol, 10 céntims